

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๑๒๐๐/๗๗

WP1

วันที่ ๑๖/๑๐/๖๒
วันที่ ๓ ก.ค. ๖๖

เรื่องเพื่อ พิจารณาจร
เรื่องที่

สำนักงาน ก.พ.ร.

ถนนพิษณุโลก กทม. ๑๐๓๐๐

๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง การจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิจัย และนวัตกรรม

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

จัดเข้าวาระ..... 3 ก.ค. 2561

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. บันทึกสรุปเรื่องสำหรับคณะรัฐมนตรี เรื่อง การจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิจัย และนวัตกรรม จำนวน ๑๒๐ ชุด

ด้วยสำนักงาน ก.พ.ร. ขอเสนอเรื่อง การจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิจัย และนวัตกรรม มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๔ (๑) แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ ที่กำหนดให้ต้องเสนอเรื่องนี้ ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรีได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ที่มา

แนวความคิดการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบกับแนวความคิดปฏิรูประบบวิจัยและนวัตกรรมของประเทศ และแนวความคิดจัดการกิจการด้านการวิจัย พัฒนาและนวัตกรรมของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

โดยที่มาตรา ๗๑/๑๐ (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ กำหนดให้ ก.พ.ร. มีอำนาจหน้าที่เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการและงานของรัฐอย่างอื่น ซึ่งรวมถึงโครงสร้างระบบราชการ และวิธีการปฏิบัติราชการอื่นให้เป็นไปตามมาตรา ๗/๑ จึงเป็นเรื่องที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อให้คณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบในหลักการการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิจัย และนวัตกรรม โดยควรวรรวมบางส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. พร้อมทั้งแผนการดำเนินการและจัดให้มีกลไกคณะทำงานเตรียมการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิจัย และนวัตกรรม

๓. ความเร่งด่วน...

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศหรือการเตรียมความพร้อมประเทศสู่ศตวรรษที่ ๒๑ ตามแนวนโยบาย Thailand 4.0 ให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ โดยการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” (Value-Based Economy) ในการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจดังกล่าว จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาเพื่อเร่งสร้างองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ควบคู่ไปกับการพัฒนาคน โดยการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ทั้ง ๒ ด้านที่ชัดเจนและเป็นเอกภาพ รวมทั้งเชื่อมโยงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ และนวัตกรรมเพื่อสร้างพลังในการขับเคลื่อนประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ตั้งแต่ระดับนโยบายไปจนถึงระดับปฏิบัติ การจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม โดยควรรวมบางส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงถือได้ว่าเป็นเรื่องสำคัญที่ควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยเร่งด่วน

๔. สรุปสาระสำคัญของการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิจัย และนวัตกรรม

๔.๑ แนวคิดการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิจัย และนวัตกรรม

(๑) ความจำเป็นต้องแยกการศึกษาในระดับอุดมศึกษาออกจากกระทรวงศึกษาธิการ โดยสถาบันอุดมศึกษาต้องปรับตัวอย่างก้าวกระโดดเพื่อพัฒนาให้เทียบเท่านานาชาติอารยะประเทศ เป็นกำลังหลักที่สำคัญและมีพลังในการพัฒนาประเทศ (Engine of Growth) โดยเฉพาะการผลิตกำลังคนของประเทศที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม การวิจัยพัฒนาและสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ รวมทั้งนวัตกรรมขั้นสูง เพื่อตอบโจทย์ ๑๐ อุตสาหกรรมเป้าหมาย และขับเคลื่อนประเทศให้หลุดพ้นกับดักประเทศรายได้ปานกลาง

(๒) การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศหรือการเตรียมความพร้อมประเทศสู่ศตวรรษที่ ๒๑ ตามแนวนโยบาย Thailand 4.0 ให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ โดยการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” (Value-Based Economy) ในการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจดังกล่าว จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาเพื่อเร่งสร้างองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ควบคู่ไปกับการพัฒนาคน โดยการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ทั้ง ๒ ด้านที่ชัดเจนและเป็นเอกภาพ

(๓) ความเชื่อมโยงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ และนวัตกรรมเพื่อสร้างพลังในการขับเคลื่อนประเทศ เพื่อสร้างพลังประสาน (Synergy) อย่างมีประสิทธิภาพ ตั้งแต่ระดับนโยบายไปจนถึงระดับปฏิบัติ จะส่งผลดีในหลายมิติ สามารถเห็นภาพรวมของห่วงโซ่การพัฒนาวัตกรรมการตั้งและการสร้างคน การวิจัยพื้นฐาน ไปจนถึงการนำไปใช้ประโยชน์ ลดการสูญเสียงบประมาณไปกับการวิจัยที่ซ้ำซ้อน แต่ขาดการต่อยอดไปใช้ประโยชน์อย่างจริงจัง เกิดการบูรณาการการใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐาน เช่น ห้องปฏิบัติการ เครื่องมือ/อุปกรณ์สำหรับการวิจัยที่มีราคาแพง เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่

(๔) ระบบการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ และนวัตกรรมของต่างประเทศ การปฏิรูประบบ การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์และนวัตกรรมในประเทศที่มีความก้าวหน้า อาทิ ประเทศฝรั่งเศส เยอรมัน สหราชอาณาจักร เป็นต้น ส่วนใหญ่มีเป้าหมายสร้างขีดความสามารถทางนวัตกรรมของประเทศ เป็นการ สร้างฐานความเข้มแข็งให้กับระบบการศึกษาซึ่งรวมอุดมศึกษา การวิจัย และการประกอบการฐานนวัตกรรมที่มี มูลค่าเพิ่มสูง รวมไปถึงนวัตกรรมทางสังคมและความเป็นมนุษย์เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา ซึ่งในการปฏิรูปไม่เพียงแต่มีการปรับโครงสร้างองค์กรและบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานเท่านั้น แต่ที่สำคัญ คือการปรับกระบวนทัศน์ (Paradigm) วิถีคิด (Mindset) และระบบการทำงานซึ่งรวมถึงกฎ กติกา ระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย การเชื่อมปัจจุบันกับอนาคต (Future Setting) การเปลี่ยนกระบวน ทัศน์และโมเดลขับเคลื่อนประเทศ (Game Changing) และการสร้างสมรรถนะเชิงนวัตกรรมให้กับประเทศ (Innovative Capacity Building)

๔.๒ หน้าที่อำนาจและโครงสร้างของกระทรวงการอุดมศึกษา วิจัย และนวัตกรรม

หน้าที่และอำนาจของกระทรวงการอุดมศึกษา วิจัย และนวัตกรรม มีดังนี้ “การส่งเสริม สนับสนุน และกำกับการอุดมศึกษาให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยมีความเป็นอิสระในทางวิชาการ มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการ และสามารถใช้องค์ความรู้ทางวิชาการในการวิจัยและการสรรค์สร้าง นวัตกรรมในวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์และศาสตร์สาขาอื่น ๆ วางแผน ส่งเสริม สนับสนุนและ ดำเนินการวิจัยและการสรรค์สร้างนวัตกรรมที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ ส่งเสริมและสนับสนุนความ ร่วมมือในด้านการวิจัยและการสรรค์สร้างนวัตกรรมระหว่างทุกภาคส่วน และจัดให้มีและพัฒนาโครงสร้างทาง นิเวศน์ที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา วิจัย และการสรรค์สร้างนวัตกรรม และราชการอื่นที่มีกฎหมายกำหนดให้ เป็นหน้าที่และอำนาจของกระทรวงการอุดมศึกษา วิจัย และนวัตกรรม”

กลไกการกำกับดูแลและการบริหารงานของกระทรวงการอุดมศึกษา วิจัย และนวัตกรรม ประกอบด้วย คณะกรรมการในสองระดับ ดังนี้

๑) คณะกรรมการระดับชาติ มีนายกรัฐมนตรี เป็นประธานทำหน้าที่กำหนดนโยบาย ทิศทางของประเทศด้านการอุดมศึกษา การพัฒนากำลังคน การวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมทั้งด้านวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

๒) คณะกรรมการระดับกระทรวง ประกอบด้วย (๑) คณะกรรมการการอุดมศึกษา และ (๒) คณะกรรมการส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรม ทำหน้าที่ขับเคลื่อนนโยบายของคณะกรรมการระดับชาติ ไปสู่การปฏิบัติ

กระทรวงการอุดมศึกษา วิจัย และนวัตกรรมจะแบ่งกลุ่มภารกิจ (Cluster) การทำงานของ กระทรวงฯ เป็น ๒ กลุ่มหลัก คือ กลุ่มนโยบายและจัดสรรทุน (Policy & Funding) และกลุ่มปฏิบัติการ (Operation) ได้แก่ มหาวิทยาลัย และหน่วยงานวิจัยและนวัตกรรม

กลุ่มภารกิจ...

กลุ่มภารกิจที่ ๑ : กลุ่มนโยบายและจัดสรรทุน บทบาทหลัก ได้แก่ การเสนอแนะนโยบายและยุทธศาสตร์ (Policy Direction) และการวางแผนอนาคต จัดทำแผนแม่บททางด้านการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์การวิจัย นวัตกรรม และการพัฒนากำลังคนระดับสูงของประเทศ จัดทำแผนการลงทุน และจัดสรรทุนวิจัย รวมทั้งทุนพัฒนากำลังคนและทุนสนับสนุนผู้ประกอบการ จัดทำกฎหมายพื้นฐานว่าด้วยการอุดมศึกษา วิจัย และนวัตกรรม และสนับสนุนให้มีกฎหมายที่เอื้อต่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม และการศึกษา

กลุ่มภารกิจที่ ๒ : กลุ่มปฏิบัติการ

(๑) ด้านการอุดมศึกษา ประกอบด้วย กลุ่มมหาวิทยาลัยเชิงวิจัย (Research University) และกลุ่มมหาวิทยาลัยเชิงพื้นที่ บทบาทหลัก ได้แก่ การผลิตบัณฑิตศึกษา หรือสูงกว่า และบุคลากรวิจัยที่ตรงกับความต้องการของตลาด และสร้างศักยภาพผู้ประกอบการไทยสู่ศตวรรษที่ ๒๑ วิจัยในระดับต่าง ๆ ทั้งการวิจัยพื้นฐาน (Basic Research) การวิจัยประยุกต์ (Applied Research) การวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขั้นแนวหน้า (Frontier Research) การวิจัยทางด้านมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ รวมถึงการสร้างนวัตกรรม การวิจัยเพื่อการพัฒนา และแก้ไขปัญหาในพื้นที่ การถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีไปสู่การใช้ประโยชน์ในภูมิภาค บริหารจัดการเงินวิจัยเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษา ให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด

(๒) ด้านการวิจัยและนวัตกรรม ประกอบด้วยหน่วยงานวิจัยและนวัตกรรม บทบาทหลัก ได้แก่ การดำเนินการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขั้นสูง (Big Science) การวิจัยขั้นแนวหน้า (Frontier Research) การวิจัยพื้นฐาน (Basic Research) และการวิจัยประยุกต์ (Applied Research) เพื่อขยายผลไปสู่การใช้ประโยชน์และตอบโจทยประเทศ รวมทั้งดำเนินงานวิจัยทางด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาและแก้ปัญหาสังคม พัฒนาและยกระดับโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี บริหารจัดการเงินวิจัย เชื่อมโยงการทำงานระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา/สถาบันวิจัย และภาคสังคมและชุมชน

โดยมีส่วนราชการเท่าที่จำเป็น ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) สำนักงานส่งเสริมการวิจัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ (เป็นส่วนราชการจัดตั้งใหม่ ก่อนเปลี่ยนสถานะเป็นองค์การมหาชน ภายใน ๓ ปี)

ทั้งนี้ จะมีการปรับรวมหน่วยงานภายใต้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยให้เข้ามารวมอยู่ในสังกัดของกระทรวงการอุดมศึกษา วิจัย และนวัตกรรม

ในระยะเริ่มแรกยังคงมีกรมวิทยาศาสตร์บริการก่อนจะปรับสถานะเป็นองค์การมหาชนตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๖ และสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติก่อนจะโอนไปสังกัดกระทรวงอื่นที่เหมาะสมต่อไป ทั้งนี้ ภายใน ๓ ปี

๔.๓ แผนการดำเนินการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ และนวัตกรรม

แบ่งเป็น ๓ ระยะ

ระยะที่ ๑ เสนอร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อให้พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในประมาณเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๑

ระยะที่ ๒ วางระบบ พัฒนาระบบงาน และจัดโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการและอัตรากำลังในกระทรวงฯ รวมทั้งจัดทำกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้องให้เรียบร้อยภายในเดือนมกราคม ๒๕๖๒ โดยมอบหมายให้คณะทำงานเตรียมการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ และนวัตกรรมเป็นผู้รับผิดชอบ

ระยะที่ ๓ ปรับโครงสร้างส่วนที่เหลือให้แล้วเสร็จภายใน ๓ ปี และจัดให้มีการทบทวนการจัดโครงสร้างกระทรวงในระยะทุก ๆ ๕ ปี

รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

๕. การพิจารณาของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑ ได้พิจารณาเรื่องการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ และนวัตกรรม แล้ว มีมติดังนี้

๑. เห็นชอบในหลักการการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ และนวัตกรรม โดยควรรวมบางส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ

๒. เห็นชอบกับแผนการดำเนินการและการให้มีกลไกคณะทำงานเตรียมการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ และนวัตกรรม

๓. เห็นชอบให้นำเรื่องการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ และนวัตกรรม พร้อมข้อสังเกตของ ก.พ.ร. เสนอต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งหากคณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการดังกล่าว ให้สำนักงาน ก.พ.ร. จัดทำร่างพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว และรับฟังความคิดเห็น พร้อมทั้งส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาดำเนินการต่อไป

๖. ข้อเสนอของส่วนราชการ

สำนักงาน ก.พ.ร. พิจารณาแล้วเห็นสมควรเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ดังนี้

๑. เห็นชอบในหลักการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ และนวัตกรรม โดยควรรวมบางส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. พร้อมทั้งส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาดำเนินการต่อไป

๒. เห็นชอบ...

๒. เห็นชอบกับแผนการดำเนินการและจัดให้มีกลไกคณะทำงานเตรียมการจัดตั้ง
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไปด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

อนุมัติ

(นายทศพร ศิริสัมพันธ์)

เลขาธิการ ก.พ.ร.

พลเอก

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

นายกรัฐมนตรี

๓ กค. ๖๖

กองพัฒนาระบบราชการ ๒

โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๕๕๕๕ ต่อ ๕๕๘๐

โทรสาร ๐ ๒๒๘๔ ๘๑๗๔

กราบเรียน นรม.

๒๖-๖-๖๕

แจ้งว่าเป็นเรื่องที่มีความจำเป็น
เร่งด่วน ตาม ม.๑ แห่ง พรฎ. ว่าด้วยการเสนอเรื่องฯ และขอให้
นำเสนอ ค.ณ. เป็นวาระจร ในวันที่ ๒๖.๖.๖๕

หากเห็นชอบด้วย ขอให้โปรดอนุมัติให้เสนอ ครม. พิจารณา
เป็นวาระจร ตามที่ ๒๖-๖-๖๕ เสนอ

(นายธีระพงษ์ วงศ์วิลาส)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

พลเอก

(วิลาส อรุณศรี)

ลธ.

๓ กค. ๖๖